

El Grecótól Rippl-Rónaiig

Kiállítás Nemes Marcell gyűjteményéből

A szénszállításból vagyont szerzett vállalkozó – Nemes Marcell (1866-1930) – legendás műgyűjtő, műkereskedő és műpártoló volt. Az ő tevékenységének állít emléket a budapesti Szépművészeti Múzeum 2012. február 19-éig tartó kiállítása. Hazai köz- és magángyűjtemények kölcsönzéseiből százhusz olyan műtárgy látható a tárlaton, amely világhírű külföldi vagy magyar mesterektől származik, de ásatásokból előkerült ókori kerámiák, üvegedények, antik bútorok, órák, fajanszok és falikárpitok is megismerhetők.

A belépőket nagypolgári enteriőr fogadja. Az egyik üveges tárlót festett iráni cserépkorsó és virágmintás török kerámia, meissenai szász porcelán, Limoges-i francia zománckép, velencei réz sótartó és áttört, bronz füstölő foglalja el. A falon aranyszállal hímzett barokk selyemdamaszt függ, a közelébe pedig ögzidákat üldöző párducot megjelenítő perzsaszőnyeg került. Az augsburgi biedermeier pianínó tetején tűzaranyozott empire kandallóóra áll márványoszlopokkal. A tölgyből faragott holland szekrény mellett a karosszékben ülő Nemes Marcell – Oskar Kokoschka által festett – olajképmása fogadja a látogatókat. A balkezet csípőjén tartó műgyűjtő jobbja azért elmosódottan elmozdulásos, mert a korabeli levelezés szerint a modellülés alatt végig vitatkozott, hadonászott vele. Rippl-Rónai József teljes komolysággal és kalapos-nyakkenődős eleganciával kapta őt ecsetvégre, Pólya Tibor és Hermann Lipót ceruzarajzain viszont egy dundi óriáscsecsemő nyugalmával pillant ránk... Nemes Marcell egész életében sokat adományozott hazai vagy külföldi közgyűjteményeknek, így az itt bemutatott lakberendezési tárgyakat az Iparművészeti Múzeum kölcsönözte, Kokoschka képét Linzből a Lentos Kunstmuseum küldte Budapestre, Rippl-Rónai képe a festő kaposvári emlékmúzeumából való, a karikatúrák pedig a Magyar Nemzeti Galériából érkeztek.

Oskar Kokoschka: Nemes Marcell portréja
(1929, olaj, vászon)

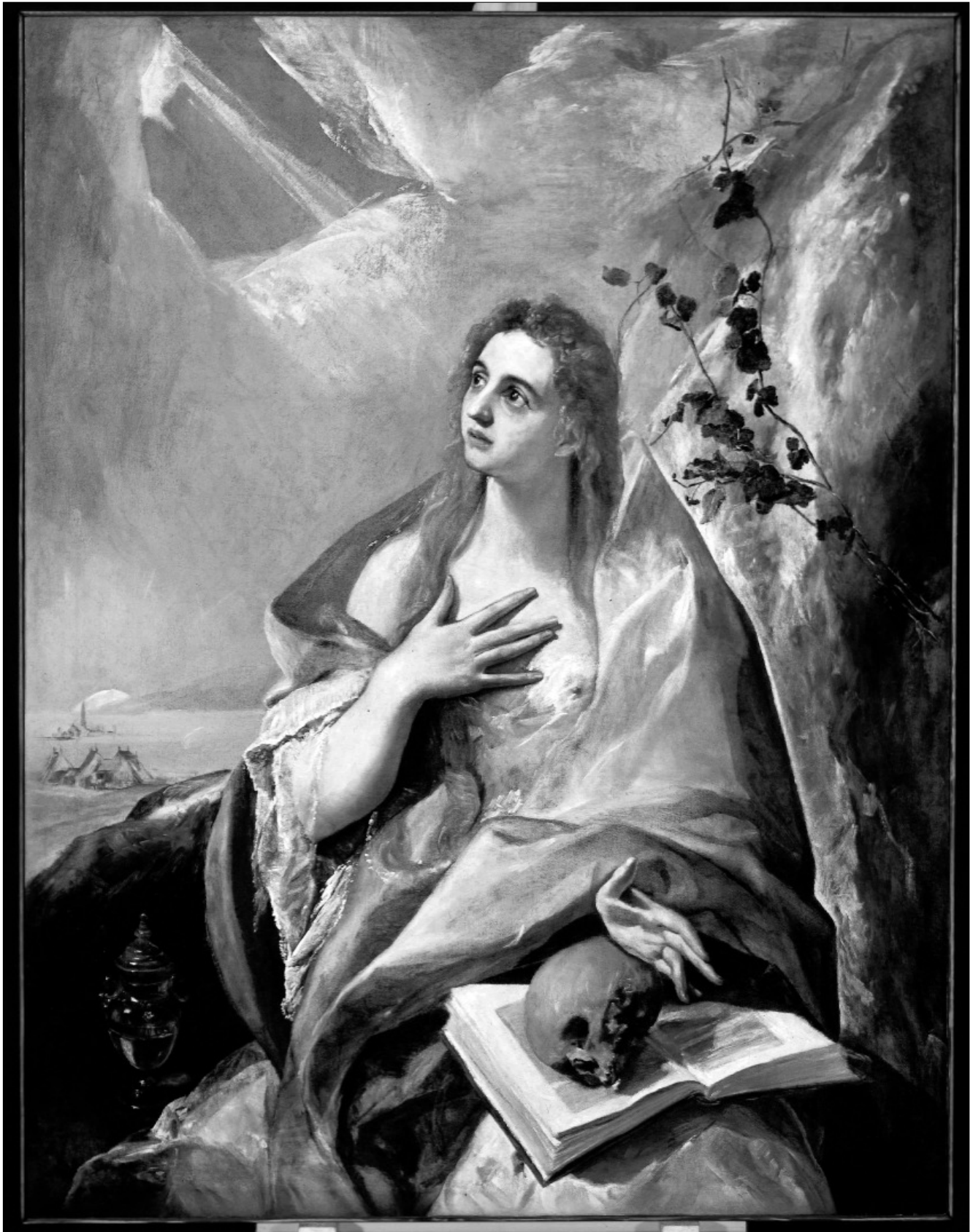
Rákóczi Ferencről készült portré. Ezt a képet Nemes Marcell fedezte fel és hozta haza szászföldről. A Budavári Palotából költözött most vissza a Hősök tere Munkácsy Mihály, Szinyei Merse Pál s Paál László néhány tájképe és zsánerjelenete, Fényes Adolftól a Testvérek, valamint Kernstok Károlytól Czöbel Béla képmása. Nemes kiváló tehetségkutatóját és korszerű szemléletét dicséri, hogy Derkovits Gyula Vasút mentén című műve is gyűjteménye része volt. Ez a már-már monokróm komorságú proletár-témájú alkotás, amelynek szürkésbarna árnyalatait csak a havazás meg a mozdony kerekeinek és füstjének fehér foltjai oldják.

Nemes Marcell látványos cselekedete volt 1911-ben a Kecskeméti Képtár létrehozása, amelyet a városnak adományozott értékes műtárgy-együttessel alapozott meg. Ebből is ízelítőt kaphatunk itt – többek között – Gulácsy Lajos olasz parkjával, Czigány Dezső parasztalakjával, Vaszary János gyászoló leányával, Székely Bertalan domboldalával, Márffy Ödön utcarészletével, Jávor Pál, Perlrott-Csaba Vilmos, Bornemisza Géza és Ferenczy Károly csendéleteivel, Mikola András nagybányai tájképével,

El Grecót nálunk Nemes Marcell fedezte fel újra. A manapság már megszokott modernségére az ő gyűjteménye hívta fel a kortársak figyelmét. A görög származású spanyol mester remekeit a vendéglátó intézmény jóvoltából élvezhetjük együtt, ahogyan a régi olasz, holland vagy német festők válogatott képeit is. Így jutott a kiállításra a francia modernnek sorából Gustave Courbet Sziklás tája, Paul Cézanne szintén olaj-vászon Tálalója és Aristide Maillol bronzból öntött kisplasztikája, a Térdeplő lány is. A Szépművészeti Múzeumból az 1957-ben különvált Magyar Nemzeti Galériába került át a felvidéki születésű és Londonban elhunyt Bogdány Jakab gyümölcs- és virágszendélete, valamint a Mányoki Ádám festette – a történelmi ereklyének számító – II.

Farkas Istvánnak a vízi világról készített, líraian elvont temperájával. A tárlatrendezők, Németh István és Radványi Orsolya művészettörténészek „egy kis hazával” búcsúztatják a nézőt. Az egyik tárlóban a múzeum ókori részlegéről a Kr. e. fél évezredből

származó attikai amforák, apuliai és campanai vörös és fekete alakos kerámiavázák, míg egy másikban a Kelet-Mediterráneum első századainak opálos színekben játszó üvegedényei láthatók – szintén a néhai nagy mecénás jóvoltából.

El Greco: Bűnbánó Magdolna (1576-1577, olaj, vászon)